

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na oeli polji, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 1. svečana 1866.

List 4.

Svečnica.

Trikrat je bilo jutro in trikrat je bil večer, ko je četerti dan stvarjenja pervikrat izšlo solnce na povelje Stvarnikovo; veličastno je sijalo in se svetilo, kakor bi bila zlata zvezda na persih Vsegamogočnega. Tistega dne pa so tudi v večernem mraku kokor sreberna čeda primigljalje na nebó novorojene zvezdice. Prezala je bila njih prikazen in opanljiva njih svetloba, ki se je razlivala v tiho noč in se tresla kakor strahú pred Očetom luči, kateri jo je vstvaril. Začele so zdaj zvezde svoje pota po nebesnem oboku ter so opravljale stražo pred veličastnim šotorom, iz kterega je imel po neskončno usmiljenem sklepu Božjem priti nebeški Ženin osrečit revne Adamove otroke. Glej, to je bila prva Svečnica; obhajala se je na nebu o rojstvu prvega stvarjenja!

Prišel pa je čas drugega stvarjenja, stvarjenja nove zaveze. Še so gorele tiste zvezdice, bile so kakor previdne device, ki so skerbele, da jim ni pošlo olje v svetilnicah. Kar naznanijo sredi noči angeli presrečni prihod nebeškega Ženina in prižgó na nebu zvezdo njegovo. Naglo se uversté zvezdice krog nove svoje sestre, ki je imela pripeljati nesrečne pogané iz tmine malikovavstva k jaslicam novorojenega Zveličarja sveta. Glej, to je bila druga Svečnica; obhajala se je na nebu o rojstvu drugega stvarjenja!

Tu pa v Cerkvi se vrača svečnica vsako leto. Podoba in znamenje ti mora biti, da je tisti, ki so ga oznaovale zvezdice, Jezus, ženin svoje cerkve, prava luč, ki razsveti vsacega človeka, ki pride na svet. Učé te prižgane sveče, da On je solnce pravičnosti, katero je zasvetilo vsim narodom in katero samo le more razsvetiti tmino pregrehe. Tebi verni kristjan pa, ki deržiš blagoslovljeno svečo v roki, mora biti tudi v sercu luč, razsvetlovati te mora goreča ljubezen do Boga in do bližnjega: svetiti morajo tvoje dela pred ljudmi v slavo Očeta, ki je v nebesih. Tako bi imeli verniki vsako leto naproti iti nebeškemu Ženinu z lučjo resnice in ljubezni. Glej, to je svečnica, ki jo obhaja cerkev v solzni dolini!

Ali glej! On, ki ga oznanuje cerkev, ni samo vsim vstajenje, temuč je mnogim tudi v pogubo. Sveti sicer vsim luč svete vere, njeno večno solnce nikdar ne zaide; vendar pa človeški rod zdaj bolj kakor kdaj zapira svoje oči pred to lučjo in stavi altarje z napisom: „Neznanemu Bogu.“ Nevera obhaja tako svojo svečnico, ali njene luči niso mile in prijazne, kakor so bile zvezdice, ki so migljale na nebu, temveč strašni kervavi plameni so, ki rodé dušiven dim, ki sežgó in poderó, česar se lotijo, česar pa doseči ne morejo, gerdo osmodé. Glej, to je svečnica, ki jo obhajajo otroci, ki so sužnji tega sveta!

Ti pa, ljubi bravec, ki gojiš luč prave vere v sercu, pazi in glej, da ti luč ne ugasne. Kakor se odpre cvetlica, ktere se dotakne mili žarek jutranjega solnca, tako odpri tudi ti svoje serce milemu žarku svete vere, odpri ga ljubezni. Za to lučjo hodi, kakor so hodili modri za zvezdo, dokler niso našli Zveličarja. In če ti nazadnje Zveličar migne in te povabi v svoje prebivališce, kjer je vse luč in življenje, če te nebeški Ženin povabi k večnemu obedu: glej — takrat bo svečnica, ki jo boš obhajal nad zvezdami o rojstvu svojega večnega zveličanja!

—ol—

Ženin in nevesta pri spovedi.

V Parizu se je pred nekimi tedni to-le dogodilo. V cerkvi sv. Roka gresta dan pred poroko ženin in nevesta k spovedi. Ženin je kmali se spovedal in obdelal, nevesta pa je že uro časa pri spovednici ostala. Potem odvezana silno razveseljena hiti k ženinu; ta pa jo razdražen zaverne, rekoč: „Gospodičina! veste da nikoli si ne bom take jemal za ženo, ktera za izpoved svojih grehov potrebuje celo uro.“ — In pri tisti priči jo zapusti. Ta primerljaj se raznese po vsem mestu in tudi gospod K., eden naj bogatejših in nar bolj spoštovanih pariških tergovcev, je to slišal. Bil je mlad in iskal si je zveste tovaršice za svoje žive dni; v šumu in la-goju velikanskega mesta si pa ni še bil izbral deklice, ki bi bila zanj. Ali pri tisti priči ga prešine misel: „Devica, ki kakor nevesta takó vestno dela, bode gotovo tudi vestna, pridna, zvesta gospodinja. To deklico si popelješ v hišo.“ Kar je mislil, to je storil. Gospod K. je mož, ki neglo izpelje, kar si nameni. Še tisti dan snubi gospodičino, oba sta si všeč eden drugemu, serci se vjemate. V začetku tega tedna, piše „Gemeinde Zeitung“ 18. pros., je bila gospodičina z bogatim tergovcem poročena, in pa v ravni tisti cerkvi sv. Roka, v kateri jo je bil tako grenko užalil nespametnež, kateri njene roke ni bil vreden. — Med gostovanjem ženitvanski dan je mlada nevesta še dokaj prav posebnih počislanj doživela. Od vsih strani so ji dohajale drage darila in vošilni listi; — iz imenitne, neznane roke je dobila podobo, ki je kazala gospodinjo, v srebernem okviru, ki je bila okrog z vertnicami ocvetličena; zraven je bil listič z napisom: „Blagor mu, kdor ima tako vestno ženo!“ Družba blagoserenih gospá iz naj višjih stanov ji je bila poslala prelep cvetlični šop z napisom v zlatih čerkah, ki se po našem nekako tako-le glasi:

Ker bla Bogú si verno zvesta,
Tvoj up ni šel po vodi:
Vesela danes si nevesta,
V zakonu srečna bodi.

Sporočilo.

(V promislik za predpust.)

V zadnjih trenutkih, v katerih človek resnico jasneje in razločnije vidi, kakor po navadi, — v teh trenutkih svojega življenja je vidila neka devica kakor v sanjah veliko, dolgo in široko planjavo, na kateri ste se ločile dve poti. Perva pot je bila široka in gladka ter je deržala na levo in sicer navzdol, vse živo je bilo ljudi na nji: vsacega stanū in vsake starosti, samo nedolžnih otrok ni bilo nič. To je bila pot svetā, pot poželjivosti, pot greha, — pot, ki je peljala v pogubo. Na tej poti je vidila deklice brez pobožnosti in nedolžnosti, mladenčice brez zmernosti in zatajevanja samega sebe, zakonske brez zvestobe, očete in matere brez skerblijivosti in ljubezni. Tudi je vidila na tej poti starčke s sivimi lasmi, kateri so vsi sključeni že komaj komaj še ob palici dalje lezli, vidilo se jim je, da še na koncu svojih dni se niso naučili prav živeti. Vidila je višje brez vesti, in take, ki bi imeli drugim lepe izglede dajati, polne pohujšanja in sramote.

Na desno pa je deržala druga pot, bila je polna kamenja in ternja, pa je bila tudi veliko ožja od prve. Peljala je navkreber. Ta pot je bila pot kreposti, pot zveličanja. Znalo se ji je, da malo romarjev po nji hodi, kajti vsa je bila zarašena s travo in mahom. Bili so sicer tudi na nji popotniki, ali bili so zelo redki, nikogar ni mogla prav razločiti; samo enega je dobro vidila, in ta je bil Gospod naš Zveličar sam. Bil je ves s potom oblit, in zapuščen je vlekel težki križ po poti zveličanja.

To je vidila devica in se tako prestrašila, da se je prebudila. Bile so to sicer le sanje, ali z njimi je nam zapustila premisljiva vredno sporočilo. Pogledimo in prepričali se bomo, da te sanje niso prazne, temuč da nam kažejo tehtno resnico.

Dvojna je pot, po kateri zamoreš hoditi o človek! Ali jo kreneš na levo, ali pa na desno; ali jo mahneš proti zveličanju, ali pa proti pogubi; ali jo zaviješ proti nebesom, ali pa proti peklu. Prosto voljo ti je Gospod k temu dal: s pripomočjo svojih zmožnosti si moreš sam sreče poiskati. — Kaj si misli kdo, ktere poti se bodo tedaj ljudje deržali pri tem takem? —

Ta reč je silo tehtna, torej bi ti jaz želel to pot se nekoliko bolj natanko popisati, preden te poprašam, kam jo boš zakrenil. Pot na levo derži skoz cvetlične travnike, toda tiste cvetlice, če jih bolj ogledaš, boš našel vse strupene: nobeden popotnikov pa jih ne ogleda natanko, temuč vsi jih tergajo in se z njimi tako omanijo, da ne vedo, kaj delajo in kam gredo. Na koncu te poti je strašna pečina, na pečini stoji rogat mož, kateri popotnike grabi in jih prekucuje v strahovito brezno, ki je pod pečino, in kteremu se pravi „jektehel,“*) to je, „škripanje z zobmi.“ Da pa ne boš predolgo in zastoj premišljeval, kdo je ta rogati mož, naj ti kar precej povem, da se imenuje „Pust“ ali „Kurent,“ kateri vsako leto veliko ljudi omami in v „jektehel“ ali škripanje z zobmi stermoglavi, namreč v časno in večno nesrečo. Ob družih letnih časih ima drugo ime, postavim „paboter“ nočnih rogoviležev, „oče“ pijancev, „zavetnik“ nečistnikov itd.

K poti navkreber pa mi je še to-le dostaviti. Kadar pridejo popotniki za križonoscem verhi gore, se križ vsadi v zemljo in — ko bi trenil — se križ spremeni v preimenitno drevó življenja. Popotniki se ozró nazaj na opravljeno kamnitno in ternjevo pot, in — glejte čuda! vsa dolga pot je spremenjena v preljubeznjive pisane travnike, rumene žitne polja in sadovite ogradnike

— lepši kot je bil sam sveti raj. On, ki je križ naprej nesel, dá znamenje, angel pride in zverstoma sprejema in vzdiguje razveseljene popotnike v presvitle, nezmerno lepe in vesele prostore, kakoršnih „še nobeno človeško oko ni vidilo.“ Tam poslušajo tako mične in ljubeznjive glasove, ki jih „še ni slišalo človeško uho;“ in ondi vživajo tako milo veselje, tolike sladkosti, da jih „še nobeno človeško srce ni okusilo.“

Mislím, da prilika razlaganja ne potrebuje. Vprašam te pa, zemeljski popotnik: „Na katero pot jo misliš zaviti predpustni čas?“ — ol — † av.

Po odhodu „ljute ptujke.“

En dan v Ljubljani leta 1836.

(Spisal Jož. Kovačič.)

IV.

Pridem v Ljubljano neko jutro, ki je neprijazno in megleno bilo in torej mesto v nekaki otožni podobi medlelo, zato pa tudi naravnost hitim proti hiši svojega prijatla. — Oh! kako mi srce bije, se v malo trenutkih z njim objeti, mu v temno-plave oči pogledati in veselo najino prijateljstvo poterditi. Skočim po stopnicah, stojim pred znanimi vrati, potegnem za zvončkovo vervico po nekdanji šalni navadi; toda — zvonček se kar ne oglasi. Poskusim v drugič in — zopet je vse tiho. — Neka omerznost me spreleti. V tretjič potegnem vervico, in pa s krepko roko. — „Tin, tin“ — je slabi glas; po mostovžu pa je neprenehljiva dolgočasna tihota, ne duha in ne sluha kacega živega bitja ni. Pozvonim četertikrat skoraj na vso moč, in „tin tin,“ se kakor prej zvonček merzlo oglasi. Znotraj se živa duša ne gane. Začnem se ogledovati in misliti, da sem se ne mara zmotil, in že sem odmenjen jo po stopnicah pobrisati, kar zaškripljejo neke vrata in po mostovžu nekdo tako z nogami po tleh brusi, kakor da bi štorcklalo dete v čevljih kacega odraslega človeka. Jaz pazim in pazim, kar se vrata odpró in staro mamče zijaje oči v mene vpre. „Pa se saj nisem zmotil?“ vprašam to prečudno prikazen, „ali ne stanujejo tu več gospa ta in ta s svojo družino?“ „Iz serca mi je žal, dragi gospod!“ zaverne mamče, „da vam moram povedati: gospa in hči ste pred mescem za kolero v Gospodu zaspali, za mladega gospoda pa ne vém, kje ga Bog živi; jaz sem tu le za varhinjo najeta, dokler kdo hiše ne prevzame.“ „Z Bogom! ne zamerite, da sem vam nadlego delal,“ rečem na to. — Mamče pokinkuje in jaz jo obernem po stopnicah navzdol ter stopim na ulico. Tu postojim in premišlujem, kaj da mi je početi? Zelo sem bil pobit, kajti godilo se mi je, kakor ubogemu na smert lačnemu potujočemu, ki je ob reki pod drevesom zaspal in se mu sanja, da leži na veliki planjavi, polni mlečnate kaše, z obema rokama po njej zagradi in hiti v usta z njo; ali v hipu se prebudi in z žalostjo se prepriča, da si je — ne z mlečno kašo, ampak s pustim peskom usta napolnil. Druzi prijatlov in znancev tu nimam: vale pa dalje iti, se mi dé nekoliko tužno. Kar me vendar tudi želodec opomni, da tudi on hoče svojo pravico imeti dopolnjeno; torej stopim v bližnjo kavarno, in med tem da se okrepcujem, pregledujem ljubljanski časnik in najdem, da črna ptujka sem ter tje po deželi in posebno na Dolenskem še ima svojo košnjo, in sicer po takih krajih, ki so z zdravim zrakom naj bolj sloveli. Potem veržem torbico čez ramo, se namenim v neko gostilnico in tisti dan v Ljubljani preživeti. Ravno grem poleg zvezdnega drevoreda, kar me pretrese krič: „Jezus! Marija!“ Obernem se proti strani, od koder glas prihaja, — kar ugledam ljudi vreti proti novemu poslopju. Tudi jaz pristopim in vidim človeka z razbito

*) 4. Kralj 14.

glavo na tleh ležati. Gosta megla se je tisto jutro pasla; spodleti mu delajočemu na mokri strehi, in se prekucne. Kolera se ga je bila ognila, ali neprizanesljiva rebrenica ga je bila z drugo zvižajo dobila v svoje naročje in poterdil se je stari pregovor, ki pravi, da vsaki človek smert na rami nosi. Bil je pokojin tesar, in poslopje ravno zgotovljene mestne kazine je bilo torej keršeno s kervjo ubozega delavca. — Ta prigodba mi je bila tako serce prešinila, da v namenjeno gostilnico dospivši na večkratno vprašanje točajju kar nič ne čerhnem. Mislil je, da sem nem, in mi z rokama znamenje daje, če želim jesti in piti. Sedaj še le se popolnoma zavem, in mu rečem, da naj me v kako izbo pelje. Zgodi se; pa tu me tako neugodni počutki sprehajati začno, da se med zidovjem kar viditi ne morem. Torej, ker je bilo ljubo solnce ravno megle raztiralo, se odpravljam, točajju ključ izročim in mu povem, da obedovat pridem.

Potegnem jo mahoma na grad. Gori pridši se okoli oziram in z milim glasom rečem: „Bodi pozdravljena prekrasna okolica! ti predragi kip mojega nekdanjega veselja.“ — Pogledam proti Grintovcu. Bliži se mu na glavi diamantov venec v jutranjem solncu; njegov vedni s starodavnimi bukvami okinčani nasprotnik Krim pa s svojimi želtorujavimi kodri naznanja, da si bo kmali svojo zimsko posteljo omislil. Kakor mila zgodnja danica, deviška Sveta gora z belo cerkvico Matere Božje očesu nasprot migljá. Stari očak velikanski Triglav s prečastitega prestola po svojih sinovih pazi in s sčično radostjo brunda Vodnikovo pesem: „Hitiš prot oblakom, Nič ti ne maraš, Tvoj rod je nebeški, Ti se ne staraš.“ Med tem pa kakor divja lovka njemu iz podnožja plava njegova prederzna hči, bistra Sava, v svojem diru ko nenasiten morski volk golta vse svoje sestre, se pri Belemgradu s svojo mogočno žlahtnico Donavo zediní in se na zadnje ž njo vred zgubi v črnem morju. — Glej! podoba človeškega življenja ti je to. — Ali kam sem se tudi jaz zgubil! — Sej se mi lahko radujejo oči nad naj prijetnejšimi slikami postavim, nad ob obznožju gradovega rebra razprosterem prijaznem poglavitnem deželnem in slovenskem mestom, z njegovimi veličanskimi cerkvami, s šibkimi dvostolpji, z belimi hišami, snažnimi poti in ulcami, s krasnimi drevoredi in blagoserenimi prebivavci. Se en pogled na vzhodno stran. Skeleča žalost me spreleti, kajti škerbasti ostanki nekdanjega slovečega ozidja in terdnjave, ki se pa neki po višem povelji ne sme razdjeti, me živo domislijo na nekdanjo francosko ošabnost in pa na nevredno sužnost moje predrage domovine... Morebiti je to prihodnjim vnukom v izgled! — Tavam v mesto nazaj s posebnimi, pa gotovo ne sladkimi občutki. — Dalje nast.

Ogled po Slovinskem in doptsi.

Iz Ljubljane. Njih veličanstvo svitli cesar so po prevzviš. gosp. deželnem poglavarji 2000 gold. podelili stradajočim Dolencem. Naj lepši dokaz, da Njih veličanstvo tudi na Kranjce misli. —

— Govorilo se je pred nekaj dnevi, da mesto namerja v gradu „pod Turnom“ gostilnico in kavano napraviti, Latermanovo hodiše do grada pa s plinom ob večerih razsvetlovati. Ali bo to mestu v poštenje in občni pravnosti v prid teknilo? Ali bi se ne dala tukaj kaka naprava ustanoviti v prid zanemarjenega človeštva, kakor jih n. pr. Gorica toliko ima? S tem bi bilo mesto marsiktere nadleže rešeno; in mesto do tega ima pravico, ker grad bo moglo vendar le samo izplačati.

— Gosp. Baron Karol Ravber žl. Plankenštein je 22. grud. 1865 za Ravberjevo beneficijo pri stolni cerkvi predložil gosp. Kašp. Velkaverha, častnega korarja in knez. škof. kancelarja.

Krakovo, 24. pros. Dr. — Danes sem imel priliko viditi neko malo, pa okusno in jako pripravno delce našega mladega nadepolnega Franceta Goršiča, izdelovavca umetnih in praktičnih, zelo pohvaljenih orgel v Ternovem, v stari Loki in na Žalini. Vidil sem namreč ravnokar do malega izdelane nove orgle s sedmimi lepopglasno donečimi spremeni in podnožnikom.

Ne morem si kaj, da bi tega izverstnega in najnovejšega dela našega rojaka v kratkem ne popisal. S sledečimi versticami želim pozornost častitega duhovskega občinstva obrniti na to ne samo prijetno in okusno, ampak tudi po svoji natančni izpeljavi — pošteno Goršičevo delo. Cele orgle so za prav nizko ceno na prodaj in kakor sem že omenil, imajo le sedem spremenov. Podnožnik ima manvalni principal 4 čevlje iz čistega angleškega kositra. V prospektu ali vidu so viola 8 čevljev, burdon 8, flavta 4, osmina ali oktava 2 in dvojna mešanina in v podnožniku poglavitni ali principalni bas 8 čevljev. Podnožnik se s pomočjo necega spremena lahko pripre ali pa odpre, kar je gotovo vsacemu iz urjenemu orglavcu jako po godu. Prebiralo ali klaviatura je na epistelski strani omare prav lično in pripravno vravnano. Omara je razdeljena v tri polja: srednje polje je na čelu špičasto, vzvišeno in z lepimi izrezki ozaljšano, ter ne presega višočine dveh sežnjev. V širjavi meri 6 čevljev 8 palcev in v globočini 4 čevlje. V notranjem malega tega delca je vmesten skušen dvojni meh z ven in noter molečimi gubami. Mehanika je v vsih razdelkih tako pametno in previdno vredena, da se k vsim njenim posameznim delom lahko blizo pride, brez ovire. Da so orgle le-te po svoji poštini in prijazni izpeljavi, po primeri velikosti mečnem in vendar milodonečem glasom, kakor tudi zarad majhnega števila premenov, in naposled zavoljo jako nizke cene kaj pripravne za vsako manjšo cerkev, je jasno ko beli dan. In ker so orgle razun do malega že skorej popolnoma dodelane, se slavno duhovsko občinstvo lahko osebno prepriča, da so te verstice vse resnične, ako se oglašá v Ternovskem predmestji v stanovanji našega umetnika, hišna št. 17, in tam orgle samo poskusi, ali pa poskusiti dá. —

Memo gredé naj še omenim, da je naš mladi umetnik tudi za popravljanje orgel jako pripraven in ročen. Ni še dolgo, kar je za majhen denar v stolni cerkvi ljubljanski namesto velikanskih nevkretnih mehov vmestil jako praktično in tirjatvam sedanje mehanike primerno pihalo. — Pa kaj bi še dalje govoril? Naj bolje je, naj pridejo gospodje duhovni sami gledat in se prepričat. Z Bogom!

Iz Maribora. † (O gimnazii in Slomščekovem spomineku. — Kar je bilo omenjeno zastran gimn. učitelja v 1. listu letošnje „Danice“, je že rešeno, če ravno je le Danica bila tožnica, ki se zamere ne boji, ako je treba resnico braniti in napake grajati. Na oglas biskopskega komisarja za gimnazijo je ravnatelj šklicial gg. učitelje v sejo, in prizadeti učitelj je očitno obstal, da je res storil, kakor je bilo pisano o njem; da pa ni imel namena, dijake v veri begati in motiti, in da je uno sv. pismu nasprotno mnenje, da je morski odtok Izraelcem pot skoz morje odperl, v neki knjigi našel. Očitno je potem v razredu, v katerem je to govoril, stvar preklical. — Če se pomisli, da je ravno čudežni prehod Izraelcev skoz rudeče morje čeversta podlaga sledečemu postavodavstvu, eden naj krepkejših nagibov za Božje ljudstvo, da bi Bogu zvesto služilo, kar tudi skorej vsak svetopisec povdarja; da se torej vse preverže, če se ta temelj zgodovine razodenja Božjega izpodmakne: če se to pomisli, je zares prevažna ta stvar, kakor da bi se bila smela zamolčati. Učitelju pa služi v hvalo, da je preklic izveršil, in upati je,

da bode v prihodnje bolj na tanko ločil zerno od plevela, ako naleti na knjige, ki so večnim resnicam zoperne.

Zastran Slomščekovega spomineka naj bo dovoljeno, da prav prijazno opomnimo visoko častite gg. dekane in župnike po Štajerskem, naj tudi faranom svojim priložnost dajo vlagati za spominek. Iz neke dekanije je že zdaj prišla vpisna pòla nazaj; v njej pa najdemo le duhovnikov med darovniki. Da tudi ljudstvo za Slomščekov spominek rado daruje, spričujeta dva lepa izgleda. V celjski fari pride verl kmet prečast. g. opata prosit, naj mu dovolijo, da smé med kmeti pobirati za spominek, ker si v čast štejejo, da kolikor toliko za spominek vložijo, kar se mu je, se vé, z veseljem dovolilo. V sami lempaški fari blizo Maribora so farani po priporočanji častitega g. župnika Herga 20 gld. v ta namen zložili, kar je v tih revnih časih za farno, ki nekaj čez poldrugí tisoč duš šteje, gotovo veliko in vse hvale vredno. — Ker se hoče postaviti národni spominek, ki ima pokojnemu slovenskemu pervaku, pa tudi vsemu slovanskemu národu v slavo biti, je potreba, da v resnici tudi narod pripomore k slavnemu cilju: in bolj ko se narod tega udeleži, večí moralno cenó bo imel spominek. — Toraj prosimo prav vljudno, da se naj stvar ljudém oznani in razjasni, in s povernitvijo vpisnih pól nekaj časa poterpi, da je vsem, ki časte Slomščekov spomin, mogoče svoj darek oddati.

„Lira Sionska“ se ima imenovati mesečni list cerkvenih napevov, ki jih bode na svitlo dajal naš rojak g. Fr. Gerbec, konservatorist v Pragi. List, ki bode izhajal 15. dan vsacega mesca, bo obsegal po 8 strani velike osmerke in vselej bo prinašal napeve prihodnjega mesca. Cena bo samo 2 gld. na leto. — Tako delo ni vsakdanj časnik, temuč štelo se bode k umetnijam naše dežele, povzdigovati ima cerkveno petje, blažiti duha in buditi čút za prave lepote; torej tacega početja nikoli ne moremo zadosti priporočiti. Vsaka duhovnija naj bi si naročila ta zaklad in ga pri cerkvi ohranila, akoravno ga morebiti ta trenutek zavolj pomanjkanja pevstva še ne more rabiti. Zastran g. Gerbeca pa menimo, da ni potreba se prehiteti, temuč naj bi nekatere tedne tvarino pripravljaj in pričakoval, da se dovoljno število naročnikov zbere, ker će bo večí podpora, bolj z veseljem bode delal in gotovo boljše bode delo. Naročila se pošiljajo v Prago, pa tudi „Danica“ je pripravljena posredovati, ako se večí število naročnikov oglasuje.

Praga — n — „Veš kaj? — mi je pisal unidan prijatelj iz Slovenskega, — ti si gotovo tako bolj med prvimi lenuhi, kar jih nosi mati zemlja. Sej vendar veš, kako imenitna se nam Slovencem Praga zdi, ker nam vzajemnost slovanska ni samo prazna beseda. Kako je z drugimi Slovani, to vidiš sam. Poljaci še federalisti nočejo biti in med našimi bližujimi sosednjimi brati se vjemajo nekteri bolj z Madjari, kakor pa z nami in tako nam ostane samo Praga še. Glej, kako lahko bi nam ti povedal, kaj se kaj tam počne — da se važne reči godé, to tako vemo — in koliko bi lahko pomogel k vzajemnemu spoznanju sorodnih bratov. Sicer pa tudi veš, da je pri nas navadno bolj suhoparno in tiho, v Pragi pa se vsak dan kaj novega in znamenitega vidi in sliši, sej po velicih mestih je tako zmiraj kaj posebnega.“

Res je, da je v Pragi slehern dan kaj novega viditi in slišati. V adventu nam je po svojem prehodu čez Niagaro vsem svetu znani Blondin kozolce prebračal in zdaj pa imamo plesov in „narrenabendov“ (kakoršnih vi nimate) na kupe. Pa naj vam za te prednosti ne bo žal! Razum tacih in enacih reči pa je še malo da ne vsak dan slišati, da se je kdo ustrelil, obesil, ali si zavdal, ali pa da so koga mrtvega našli v Veltavi: — v treh

mescih so se usmrtili tudi trije učenci — tehnikarji, *) kradež, ropanje itd. so že tako navadne reči.

To so naše vsakdanje novice, v resnici žalostne dovolj! Razum teh imam pa že nabranih tudi celo kupo družih za vas. Skušal bom popraviti, kar sem zamudil, ko bi le vedil, kje čem pričeti. Aha, že vem! Da imamo novo leto, to že veste, ali kako smo ga pričeli, tega ne veste. In vendar to ni tako prazna reč. Vidite, ko ste že vi lepo mirno spali, da bi se v novem letu sprebudili, ali pa je k večemu kdo še v samotni izbici v sladke ali pa grenke spomine vtopljen pričakoval dvanajste ure, tu je bilo pri nas še le prav živo, — na spanje se še mislilo ni. Vse je vrelo proti imenitni mestni svetovalnici k stari, dolgo dolgo pokaženi, zdaj pa popravljeni uri. Bilo je pa tudi kaj viditi. Komaj je odbila po zvonikih dvanajsta ura in staro leto vzelo slovo, se je jela smert, ki je narejena na tej imenitni uri, gibati in zvoniti s precej velicim zvoncem. Umetni ogenj je pregnal temoto krog in krog, odperle so se nad uro dvojne vratica in čez 300 let so se Pražanom prvič zopet pokazali aposteljni, ki hodijo zdaj vsako uro naznanovat. Ljudstvo jih je pozdravilo z glasnimi slavo-klici in navdušeno je pevalo: „Hej Slovani!“ „Kdor je Slave sin“ itd. Delo je to res umetniško, ura pa ne bije tako kakor navadne ure, ker kaže dan od enega solnčnega zahoda do družega, tako da eno uro po solnčnem zahodu bije eno itd. Spominim se, da sem domá večkrat slišal pripovedovati, da je to uro naredil neki mladenec, kteremu so pa, da bi tudi kje drugej ne mogel take narediti, oči iztaknili. Nesrečnež pa, da je prosil, da bi ga še enkrat peljali k uri, ker ima še nekaj popraviti. Ko so mu to željo izpolnili, je neki snel neko kolo iz umetne sostave in ura je precej obstala in da je zdaj nobeden ne more popraviti. To je pravljica, ki je tukaj znana vsakemu. Pa pustimo zdaj uro z vošilom, ki ga je izrekel slavni kardinal, ko je blagoslovil to delo: „da bi bila Slovanom lepše čase,“ in pogledjmo, kako resno se razodeva dobrotljiva roka Gospodova vsakemu, kdor ni popolnoma zaslepljen. Padel je tu v Pragi še lansko leto po nesreči majhen otrok s tretjega nadstropja na kamniti tlak na ulice. In glejte čuda! prav nič se ni pobil, temuč hitro je vstal in letel po stopnicah prestrašeni materi v naročje. Tretje nastropje v mestu, lahko si mislite, da je precej visoko. Ko je blagi kardinal slišal o tej dogodbi, je rekel, da je tu vidna moč Gospodova in staršem je sporočil, da bo on skerbel za dete. Pod oknom visi zdaj v spomin čudovite rešitve lepa podoba angelja varha.

Velicastno svetišče, stolna cerkev praškega mesta, se marljivo popravlja in upati je, da bo kmali dokončano častitljivo poslopje v obliki, ki jo tirja stavbna umetnost. Dasiravno se je zidarilo leta in leta na velikanskem poslopiju, se delo vendar ni doveršilo. Poznej pa so nezgode in prekucije, ki so rušile in razdevale slavno Prago, vsekale tudi temu svetišču marsiktero globoko rano, ki se je le za silo zacelila. Pred enim leti pa se je v novo vnela gorečnost za olepsanje in vredno prenovljenje staroslavne hiše Božje. Vse, kar je nepravilnega, se ima podreti in z novim, krasnemu zlogu primernim nadomestiti, in kar še maujka, dozidati. Vstanovljeno je v ta namen društvo, ki nabira darove za vredno početje, ne le v denarjih, ampak tudi vsakoverstne druge prispevke, ki so se stekali pod imenom „bazar.“ To ime je sicer turško, pomenja pa lepe reči. Sošla se je v kratkem času lepa zbirka, večidel darovi ženskega spola. Da se pa innogoverstne reči, spet

*) Vera, vera! ki je nekteri toliko manj imajo, kolikor bolj se učijo. Kdor vé in veruje, da bo z Iskarjotom imel večni delež, kdor po Iskarjotovo stori, bi se gotovo nikoli ne končal samega sebe.

v denar spravijo, prodajale so se tri dni pred Božičem v dvorinah na Žofinskem otoku. Prevzele so to opravilo naj imenitneje gospe praškega mesta, večidel plemenitega rodú. Ker so znale po ženski navadi prav dobro govoriti in tudi drobiža niso nič imele, tako da, ako si kupil smodko in dal goldinar, nisi nič nazaj dobil, in ako si kupil kaj za en goldinar in dal desetak, tudi nič: so nateržile lepega denara, nad devet tisuč goldinarjev, ki bodo precej pripomogli k pospehu plemenitega namena. (Konec nasl.)

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Razne novice. Novi avstrijski poročnik baron Jož. Hübner je bil 17. u. m. z velikimi slovesnostmi, ki Avstriji čast delajo, v skazanje pred sv. Očeta spremljevan. Ves Rim je bil na nogah in vidilo se je, da Rimljanje čislajo katoliško Avstrijo. — „Nova prosta Presse“ se je prostosti lotila sv. Očeta obrekovati, da za uboge Poljake niso nič storili. „Volks-Freund“ ji je naštel lepo število nagovorov in pisem sv. Očeta v prid Poljakov v malo letih in pričakuje (zastonj), da bo „nova Prosta“ svojo neresnico preklicala, če resnico ljubi.

Leopold II, mladi belgijanski kralj, je mož bistrega uma in praznega serca. Vse kaže, da je to res. Pervo lepo djanje je bilo, da je v začetku svoje vlade pisal Piju IX pismo, ki je bilo samo spoštovanje in ljubezen do namestnika Kristusovega. Drugo djanje, vredno moža, ki nosi krono in žezlo, zdaj pripoveduje belgijanski list „Le Chérubin.“ Velemoži, ali da prav rečemo, pa-moži velikega Izhoda (frajmavrariji) pridejo k mlademu kralju ponuditi mu „časti“ in „trioglarije,“ s katerimi je bil ocifran njegov oče. Leopold jih sprejme z veliko priljudnostjo, da jim pa ta-le odgovor: „Vstaven kralj stori le eno samo prisego v svojem življenji, stori jo vstavi lastne dežele.“ Potem pristavi s tenko zbudljivostjo: „Pustite mi, gospodje, svoje postave, ki jih še ne poznam. Jih bom zvesto preiskal ter vam odgovoril.“ In časti-vredni z Bruselja čakajo in bojo še čakali dolgo časa na odgovor Leopolda II, — pristavlja „Unità. catt.“ in pravi dalje: „Narodi ne bodo imeli mirú in ne prestoli varnosti, dokler se vladarji evropejski ne spreobernejo kakor, Klodovej ter sežgó kar so častili in časté, kar so sožigali... Kadar se bodo brez strahu vklanjali križu in veljavi naj višjih ključev, poteptali pa triogelnik in kotnik, potlej bodo v resnici kralji in očetje svojih ljudstev.“ V Avstriji, kakor je znano, je frajmavrarstvo prepovedano. Razveselivno je tudi, kar ima imenovani list iz dopisa iz Belgije, ki pravi: „Naš politiški stan se je zelo zboljšal po smerti kralja Leopolda I. Francija vé dandanašnji, da hočemo ostati Belgijani. Naš mladi kralj je éversto katolišk in posebno bistroutmen. Kraljica je bila obéudovanja vredna poslednje trenutke Leopolda I, ki je imel srečo, da je umerl ko kristjan. (Znano je, da trinogi frajmavrarski so bili stražo postavili k bolniku in niso nikogar k njemu pustili, da bi ga bil na kaj kersanskega opomnil; kraljica pa je s silo šla k njemu tudi kraljevi rodovini pristop izsilila, in ko je protestanski pastor le nekatere besede rekel in odstopil, je mlada kraljica opravilo z britko martro prevzela, kralju katoliške občutke obudovala in storila, kolikor je v tacih okolišinah premogla, in se vé, da jo je kralj v vsem poslušal in vbogal.) Revez kralj je bil od svojih mladih dni pripisan v framasonerijo, on sam pa jo je naj ojstrejši sodil. Nektere tedne pred smertjo je zmiraj obsirno govoril zoper frajmavrarstvo, in naj hujše zoper italijansko frajmavrarstvo, kterega je grajal tako terdo, kakor ga vi v „Unità catt.“ —

Na Laškem se razširja nova družba ali bratovšina za brambo sv. katoliške Cerkve (Associazione cattolico-

italiana per la difesa della libertà della Chiesa in Italia). Česa je pri tolikem preganjanji in zatiranji sv. Cerkve bolj potreba, kakor éverstega zedinjenja vernikov zoper draženega in trinoškega sovražnika? Tudi Slovanom, zlasti Poljakom bi bilo treba take bratovšine zoper rusko pošastnost in strahovitost, ki hoče s silo vdušiti katoliško vero. Namen laške bratovšine je, zediniti v zložno djanje vse Italijane, kateri so zvesto vdani katoliški veri in sv. Očetu in resnično ljubijo svojo domovino, ter bodo z vsimi dopuščenimi in postavnimi pomočki branili svobodo katoliške Cerkve. Pomočki k temu so: časništvo in sploh pisanje, prošnje in pritožbe pri državnih oblastnijah. Družba s svojim glavnim vodjem in drugim osebstvom ima središče v Bolonji in bo imela podružnice po raznih krajih. Znati je, da ta bratovšina se bode razpregla kakor mreža po vsi Italiji, in tresli se bodo pred njo masoni in vsi cerkveni sovražniki. —

Darovi za sv. Očeta. Francoski katoličani se skazujejo prav radodarni do sv. Očeta. V Parizu, pravijo, je vsaka duhovnja eno k drugemu nabrala do 10.000 frankov. Orleanski škof je po goreči pridigi sam nabral čez 12.000 fr. V Tolozi vikši škof kacih 50.000 fr. itd. Je pa tudi velika potreba, ker vse bremena tudi ugrabljenih dežel so na ramah sv. Očeta. Tudi na Ogerskem se je v novo vnela velika gorečnost za darove v prid sv. Očeta. Svitli kardinal opominjajo, da naj se napravlja in razširja bratovšina za Petrov denar. —

Meyendorf, ruski poslanec, ki se je novega leta dan tako neobrisano vedel pri sv. Očetu, ko so jim poslanci srečo vošili, bo Rim zapustil in Vasilejkov ga bo namestoval. — V „novo-olikani“ presrečni Toškani „olikanci“ mečejo skale na vozovlake, in v ravno tako „oblaženi“ in „osvobodeni“ Florencii in v Torinu mečejo kamne v štacunske šipe, kterih ena stane 500 lir, in ki tudi posestnikom oči izbijajo... Vsa svoboda je laž, vsa olika je divjaštvo, ako ni svoboda in olika zastavljena na podstavo sv. vere. — Frajmavrarski časniki so vsi polni želca zoper Leopolda II, mladega belgijskega kralja, ker jih je osramotil in ni hotel reda sprejeti. (U. c.) —

Iz Rima piše dopisnik „Volksfreundov,“ da sv. Oče imajo posebno skerb za katoliško časništvo (v nasprotji z drugim dnevnistvom, ki je večí del v Cerkvi nasprotnih rokah), in pa za odrejo mladosti. Z živo dopadljivostjo sprejemajo naznanila o vstanovljanji in razširjanji dobrih katoliških listov in tudi sami k temu spodbudujejo... Kakor razuzdani časniki napéne misli povsod razširjajo, tako dobri dobre, in gotovo je, da katoliškemu časniku je dostikrat odperta pot, kamor ne more noben pridigar in noben katehet. Res je, da aposteljni niso pisali časnikov, pa jih takrat tudi Neroni in Julijani pisali niso; niso pisali časnikov, pisali so pa evangelije in liste, s katerimi so napéne misli in krive nauke zavračevali, in taki spisi so se po vsih obéinah brali ter so vernike v dobrem poterjevali. Katoliški časniki sicer niso ne evangelii in ne apostoljski listi, vendar pa se vojskujejo za Cerkev in sv. evangelij, véliki in razsvitljeni Pij IX so priznali njih djanje in prizadevanje, in kersanske obéine gotovo v svoj prid delajo, ktere cerkvene bukve in spise obilno berejo. —

Iz Bosne pišejo v „Kat. list,“ da ondotni katoličanje in gerki si veselo zvonove napravljajo in zvoné, odkar je v drugo prišel Omer-paša v te kraje. Nekteri turčini so zavoljo tega silo razdraženi, drugi so o Božiču prišli v samostan minihom celo srečo vošit. — Kološki r. nadškof Jož. Kunszt je zraven nekíh družih od delkov zapustil polovico premoženja za mladenško semenišče, ki naj bi se v Koloči vstanovilo in oo. jezuitom

izročilo; drugo polovico pa je odmenil podporni zalogi za več učivnih vstavov. — V Filadelfiji je bila prišla anglikanskih cerkev ena zavolj dolga na boben. Katoliški škof Wood jo kupi za 15.000 dolarov. To je strašno spéklo episkopalce, kateri urno denar zberó in jo hočejo odkupiti za 20.000 dol. Katoliški škof pa jim je povedal, da on ni barantač ali špekulant, temuč da je kupil cerkev zato, ker za svoje katoličane nima dosti cerkva. (K. L.) — Umetnik Liszt je sv. Očetu poslal z Oggerskega 20.000 frankov Petrovega denara. —

V Lovanii na Belgiškem so belgiški goreči škofje in drugi dobrotniki l. 1857 založili vstav, v katerem se odreja duhovstvo za ameriške misijone. Ta vstav ima tri hiše in dva obširna verta. Gojencev ima to leto 45, to je, 15 Amerikanov, 14 Nemcev, nekaj Belgijancev in Holandežev, pa enega Moravana. Znano je namreč silno pomanjkanje duhovnov po Ameriki, in ravno to je nagnilo škofe, da so ta vstav na noge spravili. (Hlas.)

Vsih svetnih kat. duhovnov na celem svetu se šteje do 325.000; izmed njih se jih šteje na Evropo 260.000, samo na Laškem jih je 115.000; Francija jih šteje 50.000, Španija 31.000, Nemško 30.000, Anglija 4.000. Moških samostanov je 8.000 s 120.000 minihi; 50.000 je oo. frančiškanov, 8000 jezusovcev, 6000 zbirališ za bolnike, 5000 benediktinov, 4000 dominikanov. Ženski kloštri imajo nekako 190.000 duš; izmed njih jih gre na Evropo 162.000; 28.000 je usmiljenih sester, 10.000 sester presv. Serca, 7000 uršularic, 5000 usmiljenih sester po pravilu sv. Karola Boromeja. (Hlas.) — V Turčiji, zlasti v Rumeliji, zopet vrè. — V poslednjih šest letih se je milijon Čerkesov preselilo na Turško, izmed teh jih je 300.000 že pomerlo. — Mehikanska cesarica je 25 milijonov fr. podedvala za svojem očetom. belg. kraljem. (Zkft.) —

Kako različen je svet v svojih mislih in sodbah, kažejo posebno časniki, ki rešetaje Napoleonov prestolni govor. Eden dunajskih dnevnikov meni, da se v njem z vso postavnostjo razodeva prva moč na zemlji; drugemu se zdi, da pri vsakem stavku na uho bije glas „nazaj, nazaj v slavi in svobodi,“ in da „vesoljni svet vé, kaj to pomeni na Francoskem.“ „Unità catt.“ pravi, da je govor, iz katerega puhti mir od prve do poslednje besede, mir od znotraj, mir od zunaj. Ko pa Napoleon pravi staršinom, da „naj se povsod od otročjih nog razširjajo načela vere,“ je to naravnost nasproti italijanskemu prestolnemu govoru, ki je napovedoval posvetvanje, da bi se Cerkev ločila od države. In ker ravno duhovstvo, redovništvo skerbi za odrejo od otročjih let, je viditi, kakor bi bil Napoleon nekoliko piknil laško vlado, ki spraznuje mladenšnice, semeniša, samostane. Tudi meni „Unità,“ da Napoleon je mahnil po prostih mislivcih (liberi pensatori) in se priznal k silabu Pija IX, ko je poterdil, da „nad človeškimi prizadevanji vede in uma je naj vikši volja, ki vlada poklice posameznih ljudi, kakor tudi celih narodov.“ —

Spričevanje očitno, da pot, ktero je španjska vlada nastopila, priznavši naropano Italijo, ni pot španjskega naroda, je govor poslanca Necedal-a o priliki, ko je španjolski zbor obravnaval pismo vdanosti do kraljice. Necedal je očitno naznanil, da on in njegovi tovarši, vsi katoliški poslanci, so bili vselej in bodo vselej za kraljico in njeno rodovino, za vsako vlado in zoper vsako rovarstvo; naj gledajo pa tudi nasproti vsi vladini možje, da se postavna kraljica v dokumentih, ki se razglašajo, ne kaže za kraljico „liberalnih,“ ampak za kraljico vsih Španjolov. Španjska vlada s kraljico vred ima zdaj po zatertem rovarstvu čas premišljevat, kaj pomeni s Sardinom potegniti in mu to za pravno priznati, kar si je s silo priropal. —

„Unità catt.“ ki te reči obsirno pripoveduje, pristavlja, kar se v Parizu govori, namreč, da so ondi v predvečeru konvencije z Avstrijo. Kakor je Napoleon III obravnaval zastran Rima s Piemontom brez udeleževanja Rimovega, tako da sedaj obravnava z Avstrijo zastran Italije, pri čimur pa florenška vlada nima nič opraviti, razun da bo mogla pogodbe družih spolniti. Natolcevane pogodbe pa so prečamraste, kakor da bi se to moglo verjeti: Benedke namreč bi bile prosto mesto, kakor Frankobrod; Avstrija bi si prihranila čvetoroostrožnik (4 terdnjave), kateri pa bi se udeležil nemške zveze (!); druga Benečija bi se pustila Italii (!!). — V novi Italii so zmiraj večí zadrege denarske, politiške, pravniške, verske, mestnjanske. Berž ko se je undan kralj vernil domú iz Torina, je imelo ministerstvo viharno posvetvanje; vprašanje francosko, vprašanje rimsko, vprašanje beneško, in naj tehtniši vprašanje praznih denarnic — je bilo na versti. (Unit.) —

V god bogojavljenja (ss. treh Kraljev dan) izhodnje cerkve je imel presvitli vladika križevski Juri Šmiciklas v gerški katoliški kapeli v Zagrebu svete obrede in slavno vodokerstje na tergu sv. Katarine, kjer je bil postavljen tudi en del ondotne posade gerško-zedinjene vere. (Kat. L.) — Hči grofa Jurja Appony-a, ki je ogerski judex curiae, in daje otroke izrejati pri oo. jezuitih, se je v Gradcu preoblekla za redovnico (nuno).

Sv. Oče so zboru kardinalov o novoletnem vošilu govorili čez četert ure in rekli vmeš med drugim: „Nikoli nisem potreboval bolj te podpore (brambe sv. zbora), kakor zdaj, ker časi se vse na huje obračajo. Cerkev je bila od svojega začetka napadana najprvo od rimskih cesarjev, potlej od modrijanov, krivovercev, divjakov, mohamedanov, pa spet od krivovercev in nevernikov z novo steklenostjo. Ali nikoli morebiti ni bila vojska tako razdražena, kakor je sedaj. V sredi tega viharja je viditi, da Jezus spi, kakor na genezareškem jezeru. Gospoda še niso prebudile naše britkosti in naše molitve. To je menda zavolj naših grehov, ali morda, ker nas Bog hoče poskusiti in očistiti.“ Potem sv. Oče zaznamnujejo žalostno stanje današnjega ljudstva, zlasti na Laškem, in kako se naj svetejši prava čednosti, pravice in vere zateptujejo.

Na otoku Madagaskaru se katoliška vera zopet močno razširja. Kraljica sama daje svojo pohčerjenko in 15 deklic naj imenitniših rodov in katoliško odrejati po bratih ss. Jožefa. — Madridski časnikarji podpisujejo za spominnek g. Pedro de la Illoz, ki je bil čez 20 let vrednik katoliškega lista „Espareza.“ Tudi naj bolj sovražni listi spoznavajo polno pravico in postavnost ter neomadežanost in blagodušnost njegovo in se vdeležujejo nabiranja. Imajo že 8000 realov v ta namen. Tudi vladik Slomšek so bili nekak vrednik, in še kaj več. —

Po moravskem se razširja bratovšina sv. Mihela v pomoč sv. Očetu papežu. V Drevohosticah je že 230 udov. Vsaki molí očenaš in češenamarijo na dan in plača vsaki mesec 1 kr. Olomovski vikši škof so v pastirskem listu željo razodeli, naj bi vsi verniki k ti bratovšini pristopili. (Hlas.) — Vse zemlje nemške zveze štejejo 24.004.000 katoličanov, 20.993.809 protestantov, 44.100 raznovercev, 495.000 judov. Ako se k temu prišteva pa še druge dežele k Avstrii in Prusii spadajoče, je število tako-le: 36.858.700 katoličanov, 29.644.000 protestantov, 6.566.000 raznovercev, 1.506.600 judov. — V Eisleben-u, rodišu Lutrovem, je bila 12. listop. posvečena katoliška cerkev. Silo ljudstva, veliko protestantov, župan in mestni starašini so bili pričujoči. — Število rimskih prebivavcev se je lansko leto pomnožilo; bilo jih je l. 1864 le 203.986, zdaj jih je 207.338. Med njimi je 32 kardinalov, 33 škofov, 1484 svetnih duhovnov, 819 bogoslovcev, 2736 mnihov, 2117 redovnic (nun),

271 živečih v vstavih (konviktih), 1618 deklic po odgojilnicah, 833 dečkov in 1114 deklic po sirotišnicah in družih dobrotnih napravah, 4881 papeških vojniki, 437 nekataličanov, 4552 judov. (Hl.) —

„Volksfreund“ piše, da v ogerskem deželnem zboru v verskem oziru kalvinski živelj prevaguje. To je dobro vediti, ker iz tega se utegne pozneje še marsikaka dogodba pojasniti kakor že dosihmal. Ta kalvinjski živelj, pravi „Volksfrd.“ dalje, je pri volitvah katoliške kandidatice odriival, pri pretresovanji volitev katoliške poslanice izferceoval, kjer je le mogel, pri zoperkatoličanskih pa oči zatiskal. V teh okolišinah se je tudi bati, da bode težko vgoden sad dozorel v deželnem zboru. Že govore od močne levičnice, ki bode Deaka zapustila in svojo pot hodila, ako bi Deak le za dlan od adrese 1861 odjenjal ter preveč z vlado vlekel, česar ga natolcevalo.

V Pretrogradu je v katoliško Cerker prestopila baronka Seebachova, hči grofa Nesselroda. Njen mož, saksonski poslanec v Parizu, je protestant. Njena hči je bila že poprej v Parizu postala katoličanka. (V. Fr.)

V „Libertà catt.“ v Benedkah toži dopisnik iz Padove, s kakošnimi ostudnimi podobami nemški in laški kazališniki ljudstvo pohujšujejo! Kdo je tega kriv? Gospóška, ki k temu molči, in pa ljudstvo, ki k temu molči. Ljudstvo, ki k pohujšljivim veseliam dère, je samo spačeno. V ljubljanskem kazališu se je bila pred nekaj časom veči napaka pokazala, ki jo je hitro eden gledavcev (čitavničar) v časniku očitno zaveril, naznanivši da take reči niso za nas. Kar pa gospóško tiče, omenja „Libertà,“ da v kaznovavnem zakoniku ravno tako stoji paragraf 58, ki prepoveduje žaljenje veličanstva, kakor paragraf 516, ki prepoveduje žaljenje zoper sramožljivost.

V velikih Petrovicalah na Češkem je bila 2. nedeljo po ss. 3 Kraljih keršena in obhajana 20letna judovska deklica Marija Brunerjeva. (Blah.) —

Od Sumave v „Blahovést“ pišejo: Pri volitvicalh v srenjski odbor je neki radikalec kričal: „Ne volite duhovnov in ne vradnikov!“ Zgodilo se je po njegovi volji. Ne duhovni in ne vradniki niso bili voljeni, on pa se je srečno v odbor vsnoval; pa ni dočakal še perve seje ne: Umerl je zadet od mertvuda. —

Veličanstvi cesar in cesarica sta bila 29. u. m. z velikimi slovesnostmi sprejeta v Buda-Pešti.

Méd s hrivom.

Matikar in Stergar.

Matikar. Povej mi prijatelj, kaj je tisti „dvalizim,“ od kterega sem večkrat bral v časnikih?

Stergar. „Dualizem,“ ali kakor ti praviš, „dvalizim“ ni nič, ker ga še ni, vendar bi ga pa nekteri radi izlegli.

Matikar. Kje?

Stergar. V reki Litavi.

Matikar. Kakošna je ta pošast in komu nevarna?

Stergar. To ti je novega plemena krokodil z dvema glavama; kadar bi se zredil, bi se preselil v Donavo, bi po nji gori in doli plaval, tudi po Savi in Dravi, in po vsaki strani reke bi z eno glavo — Slovane zobal, na zadnje pa Avstrijo pohrustal.

Kurentov kvartir.

Kje si domá, o Kurent-Pust,
Ki tako gerdo imaš čeljust? —

Skoz mesto pojdi in na stene paz':
Domá sem, kjer je zunaj moj obraz.

Kakšna je vera nevernikov novega kopita?

Verujem, kar je neverjetnega.

Verujem, da se godi vse brez vzrokov, da so se podobe same namalale, ure same naredile, hiše same sozidale.

Verujem, da se je prvi človek sam vstvaril, ali pa, da je pognal iz zemlje, kakor po dežju jurčki na pašniku.

Verujem, da ni nič dobrega, pa tudi nič hudega; da ni pregrehe in ne čednosti, da je vse eno, očeta umoriti, ali ga pa rediti in mu streči.

Verujem, da so vsi ljudje bebeci, le sam jaz sem cvét vse pameti, da imam v mezincu več razuma, kakor ga je in ga je bilo v vsih možganih človeških. In vse to imam sam od sebe, to so moje zasluge.

Verujem pa pri vsem tem, da sem živina; da se le toliko ločim od psa, da le včasih lajam, in od mačka, da večkrat kot on praskam, in od pujsa, da se včasih postim, kadar se preveč najém. —ol—

(Grizeva svoboda.) V polnem 19. stoletju, ko so vse razlega od „olike,“ „svobode,“ „napredovanja,“ moramo gledati dogodbe, ki nam sterjenje in nejevoljo obudujejo. „Gazeta Narodova“ govori o nekem tretjem ruskem ukazu, kateri veleva, da gerško s katoliško Cerkvijo zedinjeno duhovstvo helmske škofije v Podolii naj kmali prestopi k razkolništvu, ali pa naj deželo zapusti! — Rus se je menda od severnih belih medvedov učil olike in svobode!! — Ubogi laški redovniki in redovnice, ktere lahunski volki preganjajo iz njih mirnega prebivališa, pošiljajo prošnje do Napoleona III za brambo in pomoč. Že do 150 tacih prošenj je poslala „Unità catt.“ v Pariz naravnost v Tviljerije ali cesarski dvor. Menda se mora nova Italija kmali razpočiti, ki je že toliko kloštrov snedla! —

(Trinajstletna nevesta in vojakinja.) „Proč od mene, ti živež smerti,“ — ti posoda greha!“ je odgovorila sv. Neža prokonsulovemu mlademu sinu, ko ji je ponujal demantov, biserov, in družih dragotin, — „drug Zenina te je prehitel, in tega jaz ljubim!“ — Sto in sto nevarnost in skušnjav je serčno potem zmagala trinajstletna devica in življenje dala za Zenina, pri kterem se zdaj vekomaj veseli.

(Človeška velikost.) Nekdo iz akademijske družbe v Parizu je zložil gred človeške velikosti od stvarjenja do Jezus Kristusa. Če je ta gred resnična, je človeški rod v velikosti slabo napredval. Po tej gredi je bil Adam 123 čevljev in 9 palcev visok, Eva pa 118 č. in 9¹/₂ p. Noe je bil že 20 čevljev manjši od Adama, in Abraham je meril 28 pariških čevljev. Mozes je imel že le 13 čevljev. Iz tega se tudi razlaga silna moč nekterih, n. pr. Samsona, Davida, ki je leve davil itd. Herkul je neki meril še 10 čevljev; ni torej zopernatorno, da je s toliko lahkoto opravil z nemejskim levom.

(Mertvija med zamurci.) Iz Macon-a v južni Ameriki naznanjujejo časniki, da unerje na mesec po 40 belih, zamurcev pa po 500 (?), dasiravno ima mesto le samo 16.000 prebivavecev, in njih polovica je belih. Čudna je tudi nezmerna mertvija med črnimi vojaki. Po Grant-ovih naznanilih je od 178.000 zamurskih vojakov umrlo njih 68.000; v bojih pa jih primeroma ni veliko padlo. (Kath. Volksztg. v Baltimori.) Če je to res, bodo zamurci sešasoma izmerli. —

(Prihodnost.) Veči del ljudi je radovednih za svojo časno prihodnost; za svojo večno prihodnost se jih le malo v resnici pečá.

V Benedkah je bilo oo. frančiškanom sv. Franciška „della Vigna“ izročeno cesarsko določilo, da se jim po-verne njih nekdanji samostan, ki je že od časa pervega Napoleona spremenjen v topničarsko kasarno. V

tem ko v Italii hočejo pregnati minihe še iz malo samostanov, ktere jim je rovarsko trinoštvo pustilo, jih cesar Francišk Jožef posaja v posest unih, ki so jih nekdanji časi poropali. Kdo ima več pravice katoliškega se klicati? (Libertá.) Samostani so pribežališa pobožnosti in olike, kateri narod jih podira, mu gre čast, da se šteje „inter barbaras nationes,“ ali med krastovce in kosmatuhe. Slava pa našemu cesarju, kateri terdi vero, pobožnost in oliko!

Kakor se v mestu Cincinnati katoliško življenje oživlja, tako protestansko pojema. V mescu listopadu sklicani dogovor (konferencija) njih pastorjev je poterdil med velikim tarnanjem, da število tistih, ki v cerkev hodijo, se v ravno tisti meri manjša, v kateri število prebivavcev raste. Pred 20 leti je imel Cincinnati 70.000 prebivavcev, pa je hodilo več ljudi v protestanske cerkve kot zdaj, ko jih ima 180.000.

„Centralizacija“ v Avstrii vedno s svojo sestrico „germanizacijo“ ali ponemčevanjem vstrie hodi. (Czas.) — Pet milijonov Madjarov, 3 milijone Slovakov: pa Slovaki ne enega poslanca v državnem zboru v Pešti nimajo! Lepe ti ravnopravnosti na Ogerskem! — V „eminent“ katoliški Ongarii v peštanskem zboru se je 20. pros. prederznil protestant Potay ogerskega prvostolnika, nadškofe in škofe podpihovanja krivčiti, in katoliško ogersko duhovstvo ostudno obrekovati: in noben glas skrunivca ni zavrnil! — Lepa svoboda v peštanskem zboru! — Upajo pa, da se tudi katoličani še oglašé.

(Človek veliko prenese, torej serčnost!) V mestu Harisburgu v Ameriki živi mož, kateri je že štirikrat prišel na boben; z voza je bil enkrat terbusnil v 60 čevljev globok prekop; padel je bil z okna prvega nadstropja na tla; trikrat se je bil oženil in 21 živih otrok ima na plečih, ter jih mora preživiti; pri vsem tem pa se mu sedanjo dóbo dosti dobro godi. (Bud.)

(Kakor vol, tako volek.) „Budivoj“ graja tako imenovane otročje plesé, kateri so bili, kakor pravi, po mestih v navadi, zdaj pa so se mestnjani v tej reči zmordili in take napake odpravili. Preseljujejo pa se na kmete in tu še le prav udelejujejo. V Litvinovicah se je paglavstvo v vsem ravnalo po odrašeni derhali, celo pipa ali fajfa se ni smela pogrešati. Zdi se nam, pravi „Budivoj,“ da odrašeni dosti norcev obrijejo pustni čas, in ni treba še otrók k temu ravnati.

O tej priliki ne smemo zamolčati tudi vošila zastran slovenskih čitavnic, v katerih se s plesom čedalje bolj lomasti in bode to kodercanje kmalo ena glavnih nalog slovenske olike. Zadnji in naj zadnji čas je namreč, da naj se denarnica plesavska loči v čitavnicah od družih potreb, in plačujejo naj za ples posebej le tisti, kateri ga hočejo imeti, tako da drugi udje ne bodo s tem nikakoršnega deležja imeli, kar se jim rado očita in je tudi pri mnogih vzrok, da ne pristopijo, ali pa da odstopijo.

Iz Ljubljane. Včeraj je bil pokopan dobro znani prof. v pokoju gosp. Janez Pogorelec, ki naj bode vsem prijatlom, zlasti pa njegovim učencem v pobožen spomin priporočen.

— Iz Prage smo zvedili, da g. Gerbec se pečá veliko s cerkveno godbo, je posebno priden ter dela skorej noč in dan. — Tudi g. Ant. Hajdrih ves gori za svojo umetnost. — Gospod Nečasek je sicer postelji ubežal, toda iz sobe še ne more. Veliko je preterpel v boleznih.

— V seji dež. zbora 25. u. m. je komaj komaj z enim glasom zmagal pred vsem svetom pravični dr. Bleiweisov predlog, da slovensina ne bode nadalje kakor mila in medla beračica v šolah svoje lastne domovine.

Kako pač čudno je, da se je za tako očitno pravo reč treba s tolikim trudom vojskovati!

Iz Zagreba. V zagrebškem zboru je sprejeta adresa do svitl. cesarja, kakor jo je zložil dr. Rački.

Sladko Ime Jezus.

Ime sveto sladko tvoje,
Jezus, o Zveličar moj!
Naj preslavlja serce moje
In narodi vsi z menoj. —
V svetem rajú vsi duhovi
Vse izvoljene versté,
Po obnehju vsi svetovi,
Naj slavijo vedno Te.

Kakor solnea temo nočno
V jasni dan spreminja bliš;
Tako Ti Imé mogočno!
Verne serca razsvitliš.
Ti v težavi in britkosti,
Ko nas skuša pekla moč,
Si, o Jezus, vir sladkosti,
Našim dušam svit in moč.

Oj Imé presladko — milo!
Si v rešenje dano nam,
Zvezda upa, tolažilo
Vsim spokornim grešnikom;
Ti si slabim poterjenje,
Ti pravičnim sladki raj,
Ti si pot jim v življenje
In plačilo vekomaj. —

V strahu svetega spoznanja
Vse naj moli in časti,
Ter ponižno se uklanja,
Tebi, stvarnik vsih stvari!
Imé Tvoje naj česeno
Bode vedno in povsod,
„Vse po Tebi je storjeno,“
Ti veseljstva si gospod!

Toraj večna čast Ti bodi,
Imé sladko, Jezus moj!
Vse stvarjenje, vsi narodi
Naj Te ljubijo z menoj. —
Ti pa, o Zveličar vpiši
V serca vsih kristjanov se,
Da vsi v rajskem presvetiši
Vekomaj slavimo Te!

Fr. Silvester.

Troje rožic.

kterih prvo vsadim na grob svojega blazega očeta, dugo na grob svoje kaj dobre matere, tretjo pa na grob svojega nar ljubšega brata.

Serce boli, mi tóžno bije,
V solzah prebritkih se topi,
Ker grob očeta, mater krije,
Tud brata mi več tukaj ni. —
Oh smert nemila, kaj si strila!
Očeta tako blazega,
In mater dobro pokosila,
Mi vzela brata ljubega!

Pa volja večnega Očeta
Češena bodi vekomaj!
Sej tudi njim je bila sveta,
In upam: ključ v sveti raj.
Darujem vendar jim solzice,
Ljubezni darek zaduji še, —
Posipam ujim na grob cvetlice,
Pričjoče spomničice.

V nebeški dom zdaj vas zročujem,
Preseréno veselite se!
In ko vas dosti oplaknjem,
Za sabo privabite me!
Naj vera, upanje ljubezén
Na tihem grobu rastejo,
Hladijo seréno mi bolezen,
Dokler se spet ne vidimo.

Juri Palavec.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofli. Šenpeterska fara v Ljubljani je razp. 10. pros. — Lokalija Duplje je po penz. izpraznjena in 17. u. m. razpisana.

V lavantinski škofli. Č. gosp. Krist. Kandut, špiritval v semenišču, je postal konzist. svetovavec; predstavljena sta gospoda kaplana: Valent. Stiplovšek v Rajhenberg, in Mih. Baumkircher v Selnice.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Ant. Sl.: Listi so zopet poslani; ako dvojne dobite, prosimo, jih nazaj. — G. Vode: Poprašajte na pošti, ker list je bil poslan če se ne dobí, se Vam bo še ekrat poslal. — Akad. društvu na D.: Se bode zgodilo. — G. J. Deb. v št. V.: Listi za Ant. P. so bili že po dvakrat poslani, pri odpravnishtvu ni vzrok, ako ne pridejo; blagovoliti poprašati na pošti. — Bl. g. vit. J. v Gradcu: Danica naročena, ostanek smo Vam po pošti poslali. — G. A. K. v T.: Mož beseda! bode vselej prav po volji. — G. M. v P.: Tako prav. in lepo! Bog plati. —

Opazka: Mili darovi prihodujič.